

Izpolnjene sanje **Vike** Potočnik

PRENOVLJENO ZATOČIŠČE ZA OTROKE IN **ODRASLE**

Direktorica **Pionirskega doma Vika Potočnik** je bila od nekdaj pogumna in pokončna ženska, ki je sledila svojemu srcu. Dosegla je zavidanja vredno politično kariero, sama vzgojila hčerko Ano in imela vedno posluš za vse lepo in dobro. Od nekdaj je cenila vse, kar je izdelal in ustvaril človek, ter bila vzgojena v duhu, da je treba to ohraniti za prihodnje rodove. Dolgo si je želela, da bi vila na Komenskega 9 v središču Ljubljane dobila blišč, kot ga je imela konec 19. stoletja, ko so jo zgradili. Vila je dolga leta kljubovala zobu časa in bila ustvarjalno zatočišče za številne otroke. Od konca lanskega leta pa jih je znova sprejela prenovljena in v vsem svojem sijaju.

Vika Potočnik je presrečna nad uspelo prenavo vile na Komenskega ulici.

Več kot sto let stara vila obiskovalce pričaka v vsem svojem sijaju. Njena vhodna vrata so vedno na stečaj odprta za radovedne otroke.

Vika ima že od nekdaj vsajen odnos do naše kulturne dediščine. »Ko sta starša v šestdesetih letih prejšnjega stoletja opazila, da v našo domačo Prlekijo prihajajo kombiji z avstrijskimi registrskimi ta-

blicami in pobirajo lončene lonce in drugo posodo ter ročno izdelano kuhinjsko opremo, je šel oče v akcijo in v Mali Nedelji vzpostavil prvi etnografski muzej v širši regiji. Tako je vplival na ljudi, da so nehali »staro šaro« za-

menjevati za novo poceni plastično posodo, ki so jim jo ponujali v zameno. Tako je v meni zorel odnos do vsega, kar diši po starem.

Najdlje je šel moj brat, ki je z raziskovanjem Ljubljaničnice in najdbami v

njej in številnih drugih slovenskih republik obogatil marsikateri slovenski muzej, še posebej tistega na Vrhniki, ter pomagal osvetliti spomin na pestro dogajanje na teh območjih,« pripoveduje Vika in dodaja, da jo ljubezen do ohr-

njanja spomina na človekovo ustvarjalnost v preteklosti spremlja vse življenje.

Pet let je bila stara, ko je prvič obiskala Ljubljano. Bila je povsem navdušena nad nebotičnikom, zdelo se ji je, da je najvišja zgradba na svetu. Peljali so jo na sladoleđ in na teraso, sama se je hotela dotakniti oblakov, ki so se ji zdelo čisto blizu. Zdaj ve, da je bila to ljubljanska megla.

»Ko sem prišla študirat v Ljubljano in sem bivala v študentskih domovih, sem se zaljubila v ulice, arhitekturo in zelenje, saj je bilo kljub strogo urbanemu okolju tudi veliko zelenega. Občudovanje lepega in starega ter zavedanje, da je treba to ohraniti, me spremlja že vse življenje. S posebnim občutkom do tega sem ravnala tudi kot županja. Med mojim mandatom se je pričela zahtevna obnova Mestnega muzeja, nadaljevala dolga desetletja trajajoča obnova Ljubljanskega gradu, poskrbela sem, da so v Mestni hiši naredili popis del in kosov dediščine (ne boste verjeli, toda tam je zelo veliko slik in kipov priznanih umetnikov), v času mojega županovanja je bila jabolko spora Celica, saj se je v nemal boj med tistimi, ki so jo želeli porušiti, in drugimi, ki so hoteli, da ostane. Zgradba, ki je bila pošteno načeta, sem si šla ogledat v visokih petah in takoj imela vizijo, kaj bi se dalo narediti iz nje,« se spominja Vika, presrečna, da so Celico ohranili za znanca, da so ji dali novo vsebino in je dones svetovno znana zgradba, v kateri se je ohranilo vse, kar se je v njej dogajalo. Vendar se v tem času

Na info točki se bohoti velika slika priznanega slikarja Ficka.

Hodnik je prekrasen spomenik času, ki je minil.

ni kaj veliko spremenilo – tudi zdaj je jabolko spora različnih struj.

Ko je postala direktorica Pionirskega doma, so ji zaupali dva bisera Baragovo semenišče, v katerem sobivajo Slovensko mladinsko gledališče, Pionirski dom s Festivalno dvorano in Akademski kolegij. Večjih posegov v zgradbi ni bilo dovoljeno delati, saj je bila do lanskega junija v denacionalizaciji. Viki pa je zavibrirala duša, ko je opazovala tisto stopnišče, polkrožni strop, ki ni samo izziv za oko, ampak tudi za glasbene mojstre in umetnike, saj se v zgradbi pod obokom zvok ob-

Na stropu so skrbno restavrirani detajli.

naša čisto drugače kot v drugih dvorinah. Opazila je tudi na desetine detajlov in opremljevalnih biserov, ki jih je na žalost precej zmanjkalo, ker ljudje niso imeli odnosa do tega »starega«. Zapovedala je čuvati tisto, kar je ostalo. Vika si zelo želi, da bi doživela prenovo semenišča.

NEIZMERNO BOGASTVO STOLETNE LEPOTICE

»Satelit« Pionirskega doma je hiša na Komenskega 9. Hiša ni povsem običajna. Zaradi rumenkastega ometa, rdeče strehe, razkošnih okrasov na pročelju in od radovednih oči nekoliko odmaknjene lege je videti kot čarobna vila. Očarati je bila njena »naloga« že od vsega začetka.

Konec 19. stoletja je enonadstropno družinsko vilo dal po načrtih iz leta 1893 zgraditi ljubljanski mestni svetnik in nadporočnik Ivan Velkavrh. Zavzemal se je za to, da bi mesto postalo lepše, socialna beda pa manjša. Družina Velkavrh se je vanjo preselila pred ljubljanskim potresom. Tričlanska družina je imela hišno pomočnico, kuharico in dekle, ki so stanovale v mansardi, družina pa je imela prostore v pritličju in nadstropju. Vila je bila opremljena takoj po končanih gradbenih delih. Masiven kasetiran parket je bil uvožen, kar dokazuje ohranjena nalepka na hrbtni strani parketa s transportnim listkom Južne železnice, kjer je navedena Gorica, od koder so ga prepeljali v Ljubljano. Prav tako so bile verjetno uvožene tudi keramične ploščice. Stavbno pohištvo, kot so okna in vrata, so izdelali ljubljanski mojstri, prav tako kovinske ograje in stebre ob vhodu. Večina prostorov v notranjosti je bila poslikana bodisi s šablonskimi ali s ročnimi poslikavami, poslikani pa so bili predvsem stropi. Posebnost so ohranjene figuralne poslikave na lesenih okenskih panelih, ki so krasili salon v nadstropju. Gre za poslikave z motivi angelčkov z različnimi glasbili, ki so značilne za slog poznega 19. stoletja. Ohranjena so tudi jedkana stekla na notranjih vratih. Prav tako so ohranjene štukature v vhodnem delu. Vsi ohranjeni elementi vile so prvotni in so bili izvedeni v času bivanja Ivana Velkavrh. Po njegovi smrti leta 1926 so vilo prodali, kasneje pa se je zamenjalo več lastnikov. Leta 1926 je vilo kot družinski dom kupil Baltazar Baebler, a so stavbo po vojni leta 1947 tedanjima solastnicama, družinama Baebler in Breclj, odvzeli v denacionalizacijskem

postopku. Denacionalizacijski upravičenci so leta 2003 zanjo dobili odškodnino.

TRPLJENJE ZA NOVO ŽIVLJENJE

Pionirski duh se je v hišo naselil leta 1962, ko je prostor v njej dobila Pionirska knjižnica. Klet vile je bila že med delovanjem knjižnice namenjena tudi kiparskim delavnicam Pionirskega

V ateljih vile ustvarjajo tako otroci kot odrasli. Pripravljajo pa tudi slikarske in kiparske delavnice.

Stopnišče je pravi arhitekturni biser.

Na podstrešju bodo pripravljali razne razstave in instalacije.

doma. Leta 1981 je knjižnica postala samostojna enota Knjižnice Otona Župančiča in se je pred desetletjem tja tudi preselila. Vika je želela z otroško ustvarjalnostjo zapolniti vso zgradbo, toda ta je bila v precej slabem stanju. V Pionirskem domu so postopoma in z lastnimi sredstvi počasi prenavljali prostore. Leta 2014 so se razveselili gradbenega dovoljenja za celovito prenovilo vile, v sklopu katere so v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana stavbo ne le temeljito prenovili, ampak ji z restavratorskimi deli tudi vrnili nekdanji blišč.

»Pravijo, da če se dvakrat seliš, je, kot bi enkrat pogorel. Moji sodelavci so morali iti skozi to kalvarijo, obenem pa s seboj seliti še ves material za ustvarjanje,« razlaga Vika o začasni selitvi v zgradbo na Miklošičevi ulici, kamor so se začasno preselili med obnovo. Ka so mojstri restavratorji začeli delati, so jih čakala številna presenečenja. Na skoraj 1500 kvadratnih metrih površine so se pod barvnimi nanosi, za kakšno omaro in še kje pokazali številni mali skriti biseri. Nekaj so jih skrb-

no obnovili, nekaterim pa žal ni bilo pomoči. »To nas je vodilo, da so restavratorji še posebej z občutkom pregledovali zadeve in jih zaščitili,« pravi Vika, ponosna na to, da so hišo prenovili v slabih treh letih. Konec lanskega leta so se vanjo vselili mentorji in otroci, katerim je namenjen ves ta trud.

V kleti so zdaj kiparske in slikarske delavnice. Pripravljajo pa tudi grafične delavnice za mlade in odrasle. Uspelo jim je ohraniti tudi starinsko grafično prešo, ki so jo sestavili iz najdenih delov v matičnem Pionirskem domu, jo prenesli sem in skrbno obnovili. Sprehod po hiši se nadaljuje v pritličju, kjer je info točka, nad njo pa se pne velikanska pisana slika priznanega umetnika Ficka. Pionirski dom je eden redkih zavodov, ki spoštuje odredbo, da so odkupili eno delo od umetnika. Poleg je velik prostor za uprizoritvene dejavnosti, lutkovne in gledališke predstave, predstavitev otrok, ki obiskujejo različne dejavnosti.

V prvem nadstropju so prostori za slikarske in kiparske delavnice za otroke in mladostnike, posebna soba pa je

Jedkana stekla pričajo o vrhunskem mojstrstvu.

namenjena razstavam in produkcijam otrok, ki obiskujejo tečaje.

Skrbno obnovljeno je tudi podstrešje, kjer je zdaj namesto majhnih sob velik prostor, ki ga je moč razdeliti na dva dela in je namenjen predvsem filmski, modni in glasbeni delavnici. Ta prostor nameravajo razvijati bolj v filmski smeri. Mojstrom je uspelo ohraniti staro ostrešje. Očistili so stebre in zamenja-

li tiste tramove, ki so bili poškodovani. Ostale pa so line, balkoni ... Ena čisto majhna soba pa je namenjena pedagogom. Tam za zdaj še nimajo opreme, vendar so kljub temu veseli svojega kotička, v katerem bodo snovali nove ideje.

»V Ljubljani sem se velikokrat selila, a sem, verjetno iz ljubezni in spoštovanja do naše dediščine, pristala v Konjušnici, ki že ob vstopu diši po žalostnem in izredno lepem. Tam je živel tudi izjemna Mila Kačičeva, v njej je bil posnet film To so gadi ... Govorila mi je o socialnih stiskah in navdihu, ki so ga imeli prebivalci Konjušnice. To želim ohranjati tudi naprej. Zdaj v njej biva jo številni znani obrazi, tudi novinarji. V zadnjih letih se nam je stanovalec uspelo v atriju trikrat srečati. Mize so se šibile od dobrot, ki so jih spekle gospodinje, pogovarjali smo se in zabavali ter ob tem popolnoma pozabili na čas. Vsi pa smo domov odhajali bogatejši za neprecenljivo druženje. Želim, da takšno izkušnjo dobijo tudi otroci, ki prihajajo k nam v Pionirski dom,« je sklenila.